

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Сімейна політика України - цілі та завдання"

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 1, ст.15)

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити [Рекомендації парламентських слухань на тему: "Сімейна політика України - цілі та завдання"](#) (додаються).
2. Кабінету Міністрів України до 1 квітня 2016 року поінформувати Верховну Раду України про стан реалізації Рекомендацій парламентських слухань на тему: "Сімейна політика України - цілі та завдання".
3. Апарату Верховної Ради України в установленому порядку забезпечити видання збірника матеріалів за результатами зазначених парламентських слухань.
4. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму.
5. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України В.ГРОЙСМАН
м. Київ
8 грудня 2015 року
№ 854-VIII

СХВАЛЕНО
Постановою Верховної Ради України
від 8 грудня 2015 року № 854-VIII

РЕКОМЕНДАЦІЇ
парламентських слухань на тему:
"Сімейна політика України - цілі та завдання"

Учасники парламентських слухань на тему: "Сімейна політика України - цілі та завдання", що відбулися 17 червня 2015 року, відзначають, що інститут сім'ї в Україні є важливою ланкою українського суспільства, де зростають і виховуються діти, формується особистість людини. Водночас проблеми інституту сім'ї, що роками накопичувалися в умовах економічних, соціально-політичних і духовно-культурних трансформацій українського суспільства, ще більше загострилися у 2014-2015 роках внаслідок російської агресії та складної соціально-економічної ситуації.

Органи державної влади вживають певних заходів щодо реалізації державної сімейної політики. Позитивним кроком у цьому напрямі стало затвердження Кабінетом Міністрів

України у травні 2013 року Державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї до 2016 року. Однак на сьогодні основна увага держави зосереджена насамперед на розбудові системи підтримки сімей, що опинилися у складних життєвих обставинах. При цьому недостатньо уваги приділяється підтримці звичайних сімей з дітьми, популяризації сімейних цінностей, пропаганді раціональної статевої поведінки, підготовці молоді до сімейного життя тощо.

Погіршення соціального становища громадян України, відсутність належних житлових та інших необхідних умов для забезпечення майбутнього дітей спонукає до зменшення народжуваності, превалювання однодітних сімей, зростання кількості розлучень. Батьки змушені концентрувати свою увагу на пошуку додаткового заробітку і не здатні повноцінно забезпечувати процес виховання дітей, що призводить до сімейних конфліктів і, як наслідок, до поширення соціального сирітства, дитячої бездоглядності та безпритульності. Різке скорочення державного фінансування санаторно-курортного лікування, оздоровлення та відпочинку дітей, дитячого дозвілля, насамперед занять спортом у дитячо-юнацьких спортивних школах, а також послаблення уваги батьків до своїх дітей неминує спричиняє зростання підліткової злочинності та погіршення здоров'я дітей. Це особливо небезпечно за нинішніх умов, під час російської агресії та окупації українських територій, наслідком чого є зубожіння сімей з дітьми, зростання кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, один із батьків яких помер (загинув), бездоглядних та безпритульних дітей.

Тому навіть за таких складних умов потребує прискорення запровадження механізмів, що використовують і активізують внутрішні ресурси родини для самостійного подолання проблем та створюють належні умови для реалізації природної потреби людини в сім'ї та дітях.

Першочерговим завданням державної сімейної політики має стати формування у молодих людей прагнення мати повну сім'ю з кількома дітьми, запровадження системи особистих і суспільних ціннісних орієнтацій на сімейний спосіб життя.

Ситуація, що склалася в державі на даний час, потребує визнання сімейної політики однією з пріоритетних складових комплексної державної політики, об'єднання зусиль органів державної влади, органів місцевого самоврядування, інститутів громадянського суспільства навколо гасла "Інвестиції в українську родину - це інвестиції в майбутнє України".

Враховуючи зазначене, учасники парламентських слухань на тему: "Сімейна політика України - цілі та завдання" рекомендують:

1. Президенту України установити в Україні День батька, який відзначати щорічно.
2. Верховній Раді України прискорити розгляд та прийняття проектів законів України:

про внесення змін до деяких законів України щодо посилення соціального захисту дітей та підтримки сімей з дітьми ([реєстр. № 2254](#));

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо надання соціальних послуг ([реєстр. № 2245](#));

про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей, збереження мережі дитячих оздоровчих закладів ([реєстр. № 2917](#));

про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення стабільного розвитку сфери фізичної культури і спорту ([реєстр. № 2068](#)).

3. Кабінету Міністрів України:

1) у сфері вдосконалення нормативно-правової бази:

розробити та внести на розгляд Верховної Ради України проекти законів України:

про загальні засади державної сімейної політики;

про внесення змін до Кримінального процесуального та Цивільного процесуального кодексів України та інших законодавчих актів України щодо права дитини на державного захисника;

про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки талановитих дітей і молоді;

під час доопрацювання проекту Закону України про Державний бюджет України на 2016 рік розглянути питання щодо фінансування бюджетної програми "Надання пільгового довгострокового державного кредиту молодим сім'ям та самотнім молодим громадянам на будівництво (реконструкцію) та придбання житла";

до 1 грудня 2016 року затвердити державну цільову програму підтримки сім'ї на період до 2020 року;

до 1 січня 2017 року затвердити державну цільову соціальну програму оздоровлення і відпочинку дітей та розвитку мережі дитячих оздоровчих закладів;

2) з метою посилення заходів щодо підтримки інституту сім'ї визначити пріоритетними напрямками в реалізації державної політики:

збереження та зміцнення фізичного здоров'я дітей та молоді, формування у громадян принципів раціональної статевої поведінки та здорового способу життя;

запровадження заходів щодо імунізаційної профілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, збереження репродуктивного здоров'я громадян, створення середовища, безпечного для розвитку дитини;

збільшення частки телепрограм соціальної спрямованості, що створюються за державним замовленням, зокрема щодо пропагування та поширення сімейних цінностей і раціональної статевої поведінки;

продовження співпраці з Фондом Народонаселення ООН, Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ), Всесвітньою організацією охорони здоров'я та іншими міжнародними організаціями з питань захисту прав дітей і матерів;

3) в установленому порядку під час розподілу державних капітальних вкладень спрямувати кошти в необхідному обсязі на реконструкцію та теплозабезпечення об'єктів Державного підприємства "Український дитячий центр "Молода гвардія";

4) доручити Міністерству соціальної політики України, Міністерству освіти і науки України, Міністерству охорони здоров'я України:

розробити та внести на розгляд Кабінету Міністрів України проект державної цільової соціальної програми реформування мережі інтернатних закладів та закладів соціального захисту дітей усіх типів і форм власності з урахуванням потреб територіальних громад у послугах таких закладів;

розробити порядок взаємодії суб'єктів соціальної роботи у процесі соціального супроводу сім'ї (особи), які можуть потрапити або перебувають у складних життєвих обставинах;

5) доручити Міністерству соціальної політики України:

розробити та внести на розгляд Кабінету Міністрів України:

проект державної цільової соціальної програми підтримки сім'ї на період до 2020 року;

проект державної цільової соціальної програми оздоровлення і відпочинку дітей та розвитку мережі дитячих оздоровчих закладів;

проект примірного положення про центр соціальної підтримки дітей та сімей, сформований на основі аналізу діючої мережі закладів з урахуванням подальшої її оптимізації та недопущення утворення нової мережі з дублюванням функцій діючих закладів;

вжити заходів щодо вдосконалення системи надання допомоги потерпілим від насильства в сім'ї;

розробити та забезпечити впровадження механізму міжвідомчої взаємодії у процесі виявлення та соціального супроводу вразливих сімей з дітьми, яким передбачити процедури здійснення оцінки, визначити повноваження різних суб'єктів у здійсненні оцінки потреб дитини та її сім'ї, їх соціального супроводу;

вжити заходів щодо запровадження нових підходів до надання малозабезпеченим сім'ям, які тривалий час отримують державну соціальну допомогу, комплексу соціальних послуг з метою їх соціальної інтеграції та підвищення конкурентоспроможності на ринку праці для виведення сім'ї з стану нужденності;

спільно з Міністерством освіти і науки України, Національною академією педагогічних наук України розробити заходи щодо підвищення професійної кваліфікації спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служб у справах дітей, закладів соціального захисту дітей та соціального обслуговування, а також соціальних педагогів закладів освіти, викладачів вищих навчальних закладів, інших фахівців соціальної сфери з питань теорії і практики оцінки потреб дитини та її сім'ї, здійснення їх соціального супроводу, налагодження міжвідомчої взаємодії в найкращих інтересах дитини;

б) доручити Міністерству освіти і науки України:

забезпечити впровадження в системі освіти програм формування сімейних цінностей, сформованих на основі національно-культурної спадщини українського суспільства;

у системі післядипломної освіти продовжити практику впровадження заходів з підвищення кваліфікації педагогів, які викладатимуть програми підготовки до життя в подружжі та відповідального батьківства;

спрямовувати інформаційно-просвітницьку роботу на підготовку молоді до подружнього життя;

сприяти проведенню заходів, присвячених питанням усвідомленого материнства та батьківства;

вдосконалити програми виховання дітей та молоді в навчальних закладах з питань здорового способу життя, навичок надання першої медичної допомоги;

спільно з Міністерством молоді та спорту України переглянути систему фізичного виховання дітей та молоді в початкових закладах;

7) доручити Міністерству охорони здоров'я України спільно з Національною академією медичних наук України:

щороку передбачати в необхідному обсязі кошти для фінансування імунопрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб;

вжити заходів для покращення системи охорони материнства і дитинства, формування та збереження репродуктивного здоров'я і подолання демографічної кризи, зокрема, забезпечити розвиток центрів планування сім'ї та репродуктивного здоров'я, клінік, дружніх до молоді;

посилити роз'яснювальну роботу серед громадян, які вступають у шлюб, вагітних жінок, дітей та підлітків щодо негативного впливу на здоров'я тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії, наркоманії;

забезпечити розроблення та впровадження ефективних механізмів взаємодії з метою надання якісних медико-соціальних послуг раннього втручання (абілітаційних послуг), орієнтованих на створення безпечного середовища для розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя;

забезпечити ефективний медичний та психологічний супровід учасників бойових дій і членів їхніх сімей, сімей, які постраждали в районі проведення антитерористичної операції, бойових дій чи збройних конфліктів;

внести пропозиції щодо реалізації цільових програм "Шкільне молоко" та "Вітаміни і мінеральна підтримка дітям під час навчання у школі";

вжити заходів щодо оптимізації системи надання допомоги сім'ям з дітьми, які потребують тривалого лікування або паліативної допомоги, для забезпечення комплексного поєднання заходів з реалізації всіх її компонентів, зокрема медичного та соціального;

забезпечити моніторинг цільового та ефективного використання бюджетних коштів на будівництво перинатальних центрів і придбання відповідного обладнання, а в разі виявлення правопорушень направляти відповідні матеріали до правоохоронних органів та Державної фінансової інспекції України;

створити симуляційний (тренінговий) центр у структурі Державної установи "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України" для підготовки лікарів з перинатальної медицини, інтенсивної терапії, дитячої хірургії з метою

підвищення професійних навичок спеціалістів, забезпечити в установленому порядку його фінансування у необхідному обсязі;

вжити заходів для створення системи катamnестичних центрів у структурі перинатальних центрів або у структурі дитячих обласних лікарень для раннього виявлення та супроводу дітей, у яких є ризик порушення усіх сфер розвитку та ризик розвитку хронічних захворювань, і визначити механізм їх фінансування;

забезпечити виділення в установленому порядку в необхідному обсязі коштів для фінансування Державного центру планування сім'ї та репродуктивного здоров'я на базі Державної установи "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України";

забезпечити виділення в установленому порядку в необхідному обсязі коштів для фінансування утворення та організації роботи національного катamnестичного центру у структурі Державної установи "Інститут педіатрії, акушерства і гінекології Національної академії медичних наук України" з метою методологічного супроводу та підготовки мультидисциплінарної команди спеціалістів;

8) доручити Міністерству внутрішніх справ України:

забезпечити ефективність правоохоронних дій стосовно правопорушень, пов'язаних з насильством у сім'ї;

підвищити ефективність правоохоронних дій щодо розшуку зниклих дітей;

9) доручити Міністерству культури України:

забезпечити проведення мистецьких заходів, присвячених питанням відповідального ставлення до подружнього життя, материнства та батьківства, підвищенню соціального статусу жінок;

вжити заходів щодо створення культурно-розважальних програм, кінофільмів, інших творів мистецтва, що пропагують сімейні цінності;

10) доручити Міністерству молоді та спорту України залучати молодь до соціальних програм, спрямованих на орієнтацію молоді на сімейний спосіб життя, формування відповідального батьківства;

11) доручити Міністерству юстиції України:

сприяти впровадженню навчальних програм щодо підготовки до шлюбу та відповідального батьківства у відділах реєстрації актів цивільного стану;

сприяти впровадженню навчальних програм та особистих консультацій для людей, які подають заяву про розірвання шлюбу;

12) доручити Міністерству інформаційної політики України та Державному комітету телебачення і радіомовлення України:

створити, забезпечити показ і трансляцію на умовах державного замовлення тематичних теле- і радіопередач щодо відповідального ставлення до подружнього життя, материнства

та батьківства, підвищення соціального статусу жінок, підвищення рівня знань батьків про здоров'я та догляд за дитиною в сім'ї, пропагування та поширення сімейних цінностей і раціональної статевої поведінки молоді;

забезпечити поширення інформації щодо формування позитивного іміджу сім'ї та сімейних цінностей;

вжити дієвих заходів щодо недопущення поширення в засобах масової інформації продукції, що містить елементи жорстокості та насильства в сім'ї або порушення прав дитини;

проаналізувати перспективи оновлення механізму розповсюдження соціальної реклами, зокрема з питань сімейної політики, замовниками якої є органи виконавчої влади, а також підприємства, установи та організації, що належать до сфери управління органів виконавчої влади;

13) доручити Міністерству економічного розвитку і торгівлі України внести пропозиції Кабінету Міністрів України щодо вдосконалення законодавства з метою підтримки сімейного бізнесу;

14) доручити Державній службі статистики України удосконалити систему статистичних показників щодо сімей у формах державних статистичних спостережень та адміністративної звітності відповідно до міжнародних стандартів;

15) доручити обласним та Київській міській державним адміністраціям забезпечити цільове та ефективне використання бюджетних коштів у процесі будівництва перинатальних центрів та придбання відповідного обладнання.

4. Місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування в установленому порядку:

1) вжити заходів щодо:

забезпечення своєчасного надання адресної комплексної соціальної допомоги сім'ям з дітьми;

інформування громадськості з метою запобігання насильству в сім'ї;

інформування громадян, які вступають у шлюб, вагітних жінок, дітей та підлітків щодо негативного впливу на здоров'я тютюнопаління, алкоголізму, токсикоманії, наркоманії;

2) забезпечити:

ефективне проведення щорічної кампанії з оздоровлення та відпочинку дітей з її належним фінансовим забезпеченням;

організацію першочергового оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги і підтримки;

організацію оздоровлення та відпочинку дітей спільно з батьками або іншими законними представниками в установленому законодавством порядку;

рівний доступ жінок незалежно від місця проживання та соціального статусу до високоякісних послуг з планування сім'ї та медичних послуг, що надаються вагітним, створення умов для безпечних пологів, для чого забезпечити будівництво та створення перинатальних центрів III рівня за рахунок коштів Державного фонду регіонального розвитку;

створення катамнестичних центрів у структурі перинатальних центрів або у структурі дитячих обласних лікарень, розвиток існуючих перинатальних центрів для раннього виявлення та супроводу дітей, у яких є ризик порушення усіх сфер розвитку та ризик розвитку хронічних захворювань;

реалізацію заходів, спрямованих на підвищення якості та збільшення обсягу медичних послуг, що надаються дітям та матерям;

ефективний медичний та психологічний супровід членів сімей учасників бойових дій, сімей, які постраждали в районі проведення антитерористичних операцій, бойових дій чи збройних конфліктів;

створення центрів соціально-психологічної допомоги відповідно до потреб та можливостей регіонів;

3) при формуванні місцевих бюджетів з урахуванням можливостей і потреб регіонів передбачати кошти на виконання соціальних програм та заходів з підтримки сімей, включаючи забезпечення фахівцями із соціальної роботи з метою раннього виявлення, раннього втручання та надання соціальних послуг і здійснення соціального супроводу;

4) посилити співпрацю з громадськими організаціями, що опікуються питаннями сім'ї, сприяти їхній діяльності;

5) проводити інформаційно-просвітницькі кампанії, спрямовані на підвищення престижності сім'ї, посилення орієнтацій молоді на шлюб та відповідальне батьківство.